

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601

тел. (044) 254-93-33, факс (044) 253-6404

info@police.gov.ua

Ідентифікаційний код 40108578

ПОВІДОМЛЕННЯ

про підозру у вчиненні кримінального правопорушення

місто Київ

«31» травня 2023 року

Старший слідчий в особливо важливих справах Головного слідчого управління Національної поліції України майор поліції Деркач Алла Юхимівна, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 22022101110000678 від 02.12.2022, встановивши наявність достатніх доказів у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 36, 40, 42, 276, 277, 278 КПК України,

ПОВІДОМИЛА:

Ардуєва Сунди Бадмаєвича, 19.06.1990 року народження, уродженця м. Кяхта Республіки Бурятії Російської Федерації, громадянина Російської Федерації, зареєстрованого та проживаючого за адресою: Республіка Бурятія Російської Федерації, м. Кяхта, вул. Леніна, буд. 23, кв. 12, старшому прапорщику, заступнику командира бойової машини, військовослужбовцю 36-ої загальновійськової армії 37 окремої гвардійської мотострілецької Донської Будапештської Червоного прапора ордена Червоної Зірки бригади (37 ОМСБр, в/ч 69647, Кяхта) Збройних Сил Російської Федерації

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України - порушенні законів та звичаїв війни, а саме: у інших порушеннях законів та звичаїв війни, що

передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, за попередньою змовою групою осіб.

Упродовж 2013 року у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади Російської Федерації (далі – РФ) та службових осіб із числа керівництва Збройних Сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ), досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Зокрема, здійснено окупацію території АР Крим та сприяння створенню окупаційних адміністрацій так званих «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки», які визнані в Україні терористичними організаціями.

Водночас учасники політичного блоку вказаних терористичних організацій за підтримки та сприяння представників влади РФ під виглядом органів державної влади створили окупаційні адміністрації під контролем вищого воєнно-політичного керівництва РФ, які забезпечують подальшу окупацію та здійснюють управління частинами територій Донецької та Луганської областей України на місцевому рівні.

Таким чином, з 27.02.2014 вищим воєнно-політичним керівництвом РФ розпочато збройний конфлікт міжнародного рівня на території України.

Продовжуючи реалізацію злочинного плану, з метою створення приводів для ескалації конфлікту і спроби виправдання своєї агресії перед громадянами РФ та світовою спільнотою, 21.02.2022 РФ визнано так звану «Донецьку народну республіку» та «Луганську народну республіку» незалежними державами.

Для забезпечення вигляду законності своїх дій, спрямованих на захоплення території України та подолання супротиву з боку Збройних Сил України, 22.02.2022 президент РФ отримав дозвіл від Ради Федерації на використання ЗС РФ на території іноземних держав.

Продовжуючи реалізацію своїх злочинних намірів та підкорення воєнно-політичного керівництва держави своїм вимогам, 24.02.2022 о 5 год президент РФ оголосив про рішення розпочати «спеціальну військову операцію» на території України шляхом введення військ та завдання ракетно-бомбових ударів по території України, тобто фактично розпочав широкомасштабний збройний конфлікт.

Маючи на меті захоплення території та встановлення на ній підконтрольного РФ керівництва і подальшу інтеграцію захоплених територій до складу РФ, вище військово-політичне командування країни-агресора на виконання наказу головнокомандувача ЗС РФ одночасно віддало наказ про здійснення наступу, в тому числі сухопутними військами з території РФ у напрямку Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької областей і з території Республіки Білорусь у напрямку Київської та Житомирської

областей, з території тимчасово окупованого Криму в напрямку Херсонської та Миколаївської областей.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ, з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року в Україні введено военний стан, а у подальшому цей строк продовжено та він триває по теперішній час.

Починаючи з 03.03.2022 по 01.04.2022, військовослужбовці ЗС РФ повністю контролювали територію Бучанської міської територіальної громади Київської області, де розмістили бойову техніку, безперешкодно пересувалися вулицями, користувалися майном місцевих жителів, спілкувалися з ними, залякували їх та погрожували фізичною розправою, контролювали їх переміщення в межах населеного пункту, проводили рейди по домоволодіннях з метою повного підкорення жителів волі військовослужбовців РФ.

Маючи повний контроль над населеним пунктом Бучанської міської територіальної громади Київської області, військовослужбовці ЗС РФ переконались, що на території населеного пункту проживає цивільне населення, яке не бере участі у збройному конфлікті та не може чинити будь-якого супротиву волі окупантів, а також що на території вказано громади та поза її межами не розміщені військові об'єкти та підрозділи Збройних Сил України.

Відповідно до вимог ч. 1, ч. 2 ст. 2 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03.07.1954 (далі – Конвенція), ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Відповідно до ст. 3 Конвенції сторони домовилися, що з особами, які не беруть активної участі в бойових діях, поводяться гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої є раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії.

Із цією метою є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де такі діяння стосовно зазначених вище осіб:

- а) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;
- с) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та

звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Частиною 2 статті 27 Конвенції передбачено, що жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь і, зокрема, захисту від зґвалтування, примушування до проституції чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність.

Стаття 32 Конвенції визначає, що державі забороняється застосовувати будь-які заходи, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення, а й на будь-яке інше брутальне поводження з боку як цивільної, так і військової влади.

Статтею 147 Конвенції передбачено, що серйозними порушеннями є дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції.

Відповідно до вимог ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу від 08.06.1977 до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) (далі - Протокол) заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: а.1) вбивство; а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; а.3) тілесні покарання; а.4) каліцтво; б) знуцання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі; с) взяття заручників; д) колективне покарання; е) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

Водночас, ч. 1 ст. 76 Протоколу, передбачено, що жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від зґвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань.

Крім того, відповідно до ст. 47 Бойового уставу з підготовки та ведення загальновійськового бою (частина II батальйон, рота), який затверджений наказом головнокомандувача сухопутними військами – заступником міністра оборони РФ від 31.08.2004 № 130, командири (начальники) усіх рівнів зобов'язані: знати та враховувати під час підготовки та під час ведення бою (виконання отриманого завдання) норми міжнародного гуманітарного права; вимагати їх знання та забезпечувати неухильне виконання підлеглим особовим складом; припиняти випадки порушення цих норм; притягувати до відповідальності осіб, які вчинили порушення.

При цьому, п. 7 Настановлення з міжнародного гуманітарного права для ЗС РФ, затвердженого наказом міністра оборони РФ від 08.08.2001, забороняється вчиняти терор щодо цивільного населення.

Пунктом 46 зазначеного Настановлення передбачено, що жертви збройних конфліктів (у тому числі цивільне населення) користуються повагою та перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права, якщо вони утримуються від будь-яких ворожих дій стосовно збройних сил.

Водночас пунктом 74 Настановлення передбачена відповідальність командира з'єднання (частини, підрозділи), розташованого на окупованій території, який зобов'язаний, поважаючи існуючі на окупованій території закони, вживати всіх залежних від нього заходів щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, запобігання пограбуванню та незаконній конфіскації майна. Однак щодо цивільного населення можуть бути вжиті додаткові заходи контролю та забезпечення безпеки у зв'язку з воєнним станом.

Крім того, на виконання п. 149 Настановлення завданнями морально-психологічного забезпечення з урахуванням норм міжнародного гуманітарного права є:

- аргументоване переконання особового складу в необхідності дотримання принципів та норм міжнародного гуманітарного права;

- виховання особового складу у кращих російських традиціях гуманного ставлення до жертв збройних конфліктів та громадянського населення.

Таким чином, військовослужбовці ЗС РФ, які контролювали територію Бучанської міської територіальної громади Київської області, були обізнані та повинні були дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права, а керівництво частин, які окупували населені пункти Київської області, зобов'язані забезпечити дотримання норм міжнародного гуманітарного права їх підлеглими.

Однак у ході досудового розслідування кримінального провадження встановлено, що військовослужбовцями РФ умисно та систематично здійснювалися дії, які порушували закони та звичаї ведення війни, що закріплені в Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатку до неї: Положенні про закони і звичаї війни на суходолі, Конвенції про захист цивільного населення під час війни, а також в інших міжнародних договорах, що визначають права і обов'язки військовослужбовців, а також цивільного населення.

Порушуючи вимоги п. 2 ст. 1 Положення про закони і звичаї війни на суходолі, військовослужбовці ЗС РФ не мали на собі закріплених відмітних емблем, які можуть бути впізнані на відстані, лише постійно носили при собі зброю, відкрито її демонстрували та погрожували застосувати до цивільного населення.

За результатами досудового розслідування встановлено, що в період з 13 по 18.03.2022 (точна дата та час вчинення злочину під час досудового розслідування не встановлені), військовослужбовець ЗС РФ Ардуєв Сунди Бадмаєвич, перебуваючи у складі 36-ої загальновійськової армії 37-мої окремої гвардійської мотострілецької Донської Будапештської Червоного прапора ордена Червоної Зірки бригади (37 ОМСБр, в/ч 69647) Збройних Сил Російської Федерації, діючи за попередньою змовою групою осіб з іншими двома, невстановленими досудовим розслідуванням військовослужбовцями ЗС РФ, досудове розслідування відносно яких триває, будучи в стані алкогольного сп'яніння, маючи спільний умисел на порушення законів і звичаїв війни, відкрито демонструючи зброю (автомат Калашнікова), зайшли на територію домоволодіння, що розташоване в Бучанській міській територіальній громаді

Київської області, де на той час перебували цивільні особи, а саме: Ковальчук Г.Д. зі своєю малолітньою донькою Ковальчук В.М. та матір'ю похилого віку Ковальчук В.О.

Так, Ардуєв С.Б., маючи на меті систематично вчиняти насильницькі дії сексуального характеру стосовно Ковальчук Г.Д., усвідомлюючи, що остання не виконувала та не сприяла виконанню будь-яких бойових задач, була одягнена у цивільний одяг та займалася цивільними справами, не мала можливості чинити опір та буде підкорюватись будь-яким вимогам внаслідок загрози її життю та життю її близьких, наказав останній прослідувати за ним до гаражного приміщення.

В цей час, інші двоє військовослужбовців ЗС РФ, будучи озброєними, реалізуючи спільний злочинний умисел, направлений на вчинення насильницьких дій сексуального характеру щодо Ковальчук Г.Д., залишались на території двору домоволодіння останньої біля її малолітньої доньки Ковальчук В.М. з метою подолання можливого опору з її боку або інших осіб.

Продовжуючи реалізацію спільного злочинного умислу, Ардуєв С.Б., будучи озброєним, завів до гаражного приміщення Ковальчук Г.Д., де вчинив акт сексуального насильства над останньою, а саме: дії сексуального характеру, які пов'язані з оральним, вагінальним та анальним проникненням в тіло Ковальчук Г.Д. з використанням своїх геніталій без її добровільної згоди на це, внаслідок чого, принизив її честь, гідність та спричинив фізичний біль і моральні страждання.

Під час статевого акту, Ардуєв С.Б. з метою залякування Ковальчук Г.Д. постійно тримав біля її тіла вогнепальну зброю (автомат Калашникова) і погрожував застосувати її, внаслідок чого остання боялась чинити опір.

У подальшому, в період з 18.03.2022 по 20.03.2022 (точна дата та час вчинення злочину під час досудового розслідування не встановлені) Ардуєв С.Б., діючи за попередньою змовою групою осіб з іншими двома невстановленими досудовим розслідуванням військовослужбовцями ЗС РФ, продовжуючи спільний умисел на порушення законів і звичаїв війни, відкрито демонструючи зброю, зайшов на подвір'я будинку Ковальчук Г.Д., розташованого в Бучанській міській територіальній громаді Київської області та вчинив у гаражному приміщенні домоволодіння акти сексуального насильства над останньою, а саме: дії сексуального характеру, які пов'язані з оральним, вагінальним та анальним проникненням в тіло Ковальчук Г.Д. з використанням своїх геніталій без її добровільної згоди на це, внаслідок чого, принизив її честь, гідність та спричинив фізичний біль і моральні страждання.

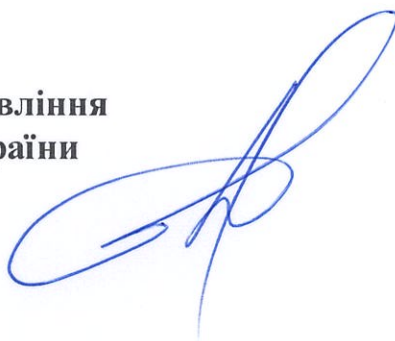
Під час статевого акту, Ардуєв С.Б. з метою залякування Ковальчук Г.Д. постійно тримав біля її тіла вогнепальну зброю (автомат Калашникова) і погрожував застосувати її, внаслідок чого остання боялась чинити опір.

Отже, у ході досудового розслідування встановлено, що військовослужбовець ЗС РФ Ардуєв С.Б. здійснив дії, спрямовані на приниження честі цивільних осіб, вчинив залякування шляхом погроз фізичною розправою над цивільним населенням, а також вчинив акти сексуального насильства, що є порушенням ч. 2 ст. 27 Женевської Конвенції про захист

цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03.07.1954, ч. 2 ст. 75, ч. 1 ст. 76 Додаткового протоколу від 08.06.1977 до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I).

З огляду на викладене, Ардуєв Сунди Бадмаєвич підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України - порушенні законів та звичаїв війни, а саме: у інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, за попередньою змовою групою осіб.

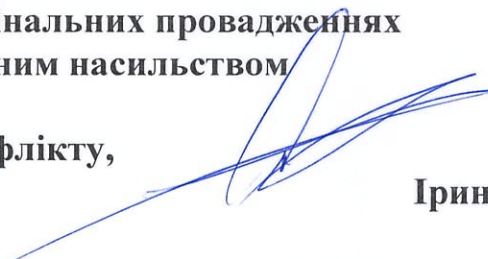
**Старший слідчий в ОВС
Головного слідчого управління
Національної поліції України
майор поліції**

Алла ДЕРКАЧ

«ПОГОДЖУЮ»

**прокурор у кримінальному провадженні –
начальник управління процесуального керівництва
досудовим розслідуванням та підтримання
публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях
про злочини, пов'язані із сексуальним насильством
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора**

Ірина ДІДЕНКО

Ардуєву С.Б. повідомлено, що згідно зі ст. 42 КПК України підозрюваний має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної

правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з дотриманням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний має також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Також, **Ардуєву С.Б.** повідомлено, що відповідно до ст. 42 КПК України підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Повідомлення про підозру мені вручено. Процесуальні права та обов'язки мені повідомлено. Пам'ятку про права та обов'язки підозрюваного мені вручено.

«_____» год «_____» хв «_____» _____ 2023 року

Підозрюваний: _____
(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

Захисник: _____
(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

**Старший слідчий в ОВС
Головного слідчого управління
Національної поліції України
майор поліції**

Алла ДЕРКАЧ